

Thema Netwerkpleegzorg

In de afgelopen periode is fors geïnvesteerd in de methodiek-ontwikkeling voor netwerkpleegzorg. Als deelprojecten van Trillium en van IFCO 2001 zijn er ontwikkeltrajecten uitgevoerd bij diverse voorzieningen voor pleegzorg. De uitvoering van de projecten is gecoördineerd door Collegio. De uitkomsten van de projecten zijn voor een groot deel nu beschikbaar in werkdocumenten die zijn uitgegeven door Collegio. Dit themadeel van de Pi-Nieuwsbrief biedt een overzicht van de stand van zaken en actuele ontwikkelingen op het terrein van netwerkpleegzorg (familie- en sociale netwerkplaatsingen). De verdere methodiekontwikkeling van de netwerkpleegzorg krijgt een vervolg in het project pleegzorg 2.

Uitkomsten project netwerkpleegzorg

Collegio heeft projecten uitgevoerd rond een zestal netwerkpleegzorg-modules, te weten: netwerkverkenning, familie-beraad, diamantmodel, grootouders, moslimpleegzorg en zorgteams. In samenwerking met medewerkers van verschillende voorzieningen zijn de modules netwerkverkenning, familieberaad en grootouders verder uitgewerkt in drie werkdocumenten.

Netwerkverkenning en familieberaad

In de beschrijving van de netwerkverkenning en het familieberaad is het uitgangspunt om uit te zoeken welke mogelijkheden er binnen de familie of het sociale netwerk zijn. Na overleg wordt door de familie besloten welke stappen er genomen moeten worden als de ouders de opvoeding (tijdelijk) niet meer op zich kunnen nemen. Het houden van een netwerkverkenning en een familieberaad is ook van groot belang wanneer een kind terug gaat naar huis; om te onderzoeken wie de ouders kunnen ondersteunen. In dit werkdocument is niet alleen veel aandacht besteed aan de methodische kant, maar ook aan houdingsaspecten en de samenwerking tussen alle betrokkenen. In een bijlage is een beschrijving gegeven van de verschillende technieken, zoals het maken van een genogram, levenslijn, sociogram en de competentiebalans.

Grootouders

In de beschrijving van de module grootouders is naast het contact met medewerkers, vooral veel contact geweest met grootouders zelf. Samen met hen zijn vijf speerpunten geformuleerd, te weten: emancipatie van grootouders die voor hun kleinkinderen zorgen, informatie voor grootouders aan de voordeur, themabijeenkomsten, inloopcentrum voor grootouders en praktische ondersteuning. In het werkdocument wordt een voorstel gedaan dat een voorziening een grootouderconsulent aanstelt, die gespecialiseerd is in en op de hoogte is van wat het betekent om de zorg voor je kleinkinderen op je te nemen. Tevens hebben grootouders een aantal onderwerpen aangedragen die bij hen leven, zoals sociaal vangnet, ouderdom en opvoeding, gezondheid, loyaliteitsproblemen en tweestrijd en onzekerheid vanwege jaarlijks terugkerende OTS.

Meer informatie over werkdocumenten

Nadere informatie over deze werkdocumenten kunt u opvragen bij Collegio: collegio@collegio.nl

Regionale projecten netwerkpleegzorg

In diverse regio's lopen projecten betreffende netwerkpleegzorg lopen of zijn inmiddels afgerond. Wij noemen een aantal voorbeelden.

Limburg

In Limburg loopt er een innovatieproject pleegzorg, waarvan het project netwerkpleegzorg onderdeel van is. Doel van het project netwerkpleegzorg is te onderzoeken hoe netwerkpleegouders efficiënter en sneller bediend kunnen worden. Hiervoor is samen gewerkt met bureau jeugdzorg. Tevens is gekeken hoe de screening efficiënter ingevuld kan worden, zodat de betaling en de begeleiding snel kan starten. Uitkomst van het project is dat in een vroeg stadium de plaatsers en de voorziening gezamenlijk bekijken wat een goede plek is voor het kind binnen het netwerk. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de netwerkverkenning en het familieberaad. Bij een aanmelding staat de vraag van het netwerksysteem centraal. Is de situatie helder, dan kan de begeleiding snel ingezet worden. Zijn er nog veel vragen, dan wordt in overleg met de plaatsers besloten om een uitgebreid onderzoek te starten. Deze verandering maakt dat de doorstroom sneller en soepeler verloopt. Na ongeveer zes tot acht weken vindt een evaluatie plaats om gezamenlijk te bekijken of het juiste traject is ingezet. Het project bevindt zich nu in de afrondingsfase. Er wordt gewerkt aan een werkplan, waarin de uitkomsten van het project geformaliseerd worden. Meer informatie: voorziening voor pleegzorg Limburg, telefoon 0475 - 311717.

Gelderland-Zuid

De voorzieningen voor pleegzorg in Gelderland hebben subsidie gekregen vanuit de provincie om een project op te zetten over netwerkpleegzorg. Voorwaarde was dat aan het project, naast de pleegzorgvoorzieningen ook de gezinsvoogdij, bureau jeugdzorg, SPD en de Raad voor de Kinderbescherming mee zouden werken. De provincie Gelderland is opgedeeld in drie regio's. Het is een provinciaal project dat regionaal is ingezet. De drie voorzieningen voor pleegzorg stemmen onderling met elkaar af. Voor de uitvoering van het project is een externe projectleider van het bureau Spectrum aangesteld. Op dit moment wordt het project afgerond en worden de aanbevelingen geformuleerd. In de regio Gelderland-Zuid hebben zowel pleegzorgwerkers als plaatsers de training netwerkpleegzorg gevolgd. Los van de uitkomsten van het project, wordt nu gewerkt met de netwerkverkenning en het familieberaad. Het belang van een goede samenwerking met de plaatsers is groot, wil de netwerkverkenning en het familieberaad slagen. De voorziening is enthousiast over het project. Meer informatie: voorziening voor pleegzorg Gelderland-Zuid, telefoon: 024 - 6790260.

Drenthe

Vorig jaar is in Drenthe een ontwikkelgroep netwerkpleegzorg gestart, die bestaat uit drie pleegzorgwerkers, drie gezinsvoogden en een projectleider. Op termijn worden ook medewerkers van bureau jeugdzorg aan de ontwikkelgroep toegevoegd. Het doel van het project is om de methodiek netwerkpleegzorg te implementeren, om in een vroeger stadium (voor de aanmelding) samen met plaatsers een netwerkverkenning en familieberaad te houden en dat voor alle medewerkers binnen de jeugdzorg de methodiek netwerkverkenning en familieberaad basisonderdeel is in de praktijk en in de basisscholing. Binnen de voorziening hebben alle medewerkers eind 2000 de basistraining netwerkpleegzorg gevolgd.

Het gevolg was dat in het jaar 2001 het aantal netwerkaanmeldingen verdubbeld is. Deze verdubbeling heeft alles te maken met een andere manier van werken. Voorheen werd er een uitgebreid netwerkonderzoek gedaan, waarna er een besluit werd genomen of het pleeggezin geaccepteerd werd of niet. Er wordt nu een startmodule ingezet als: er een zorgtoewijzingsbesluit is, pleegouders voldoen aan de leeftijds-grens en de verklaring van geen bezwaar is afgegeven. Deze startmodule houdt in dat de begeleiding en de betaling starten. In deze periode wordt gekeken naar wat de mogelijkheden en de krachten zijn van het netwerk. Na drie maanden vindt er een evaluatie plaats waarbij door alle betrokkenen de vraag wordt beantwoord of ze met elkaar verder kunnen en willen. De reacties op het project zijn positief; het project loopt in ieder geval nog één jaar door.
Meer informatie: voorziening voor pleegzorg Drenthe, telefoon: 0592 - 383740.

Noord Oost Brabant

Het project netwerkpleegzorg loopt al geruime tijd. Centraal staat het gebruik van de netwerkverkenning en het familie-beraad met als doel beter aan te sluiten op de vraag en de situatie. De voorziening wil door middel van deze methode beter aansluiten op de krachten binnen het netwerk om zo gerichte ondersteuning te bieden. Sinds anderhalf jaar is er een ontwikkelgroep, die ook een plek heeft gekregen in het project Trillium. In navolging van deze groep is er een ontwikkelgroep samengesteld uit medewerkers van de pleegzorg, TGV en plaatsende instantie. Doel van deze groep was het uitwisselen van visies.

Dit heeft geleid tot een projectvoorstel waarbij de ontwikkeling van visie en deskundigheid en het verbeteren van de samenwerking het uitgangspunt zijn. Voor de implementatie heeft de projectgroep de provincie benaderd voor extra geld. De provincie heeft nog niet gereageerd op deze aanvraag, maar zij is enthousiast en coöperatief over de ontwikkelingen bij de pleegzorg. De voorziening wil zelf ook kijken hoe zij een module netwerkverkenning en familieberaad kan ontwikkelen in afwachting van de reactie van de provincie. De voorziening heeft nauw contact met de plaatsende instanties om te onderzoeken welke afspraken gemaakt kunnen worden rondom de taakverdeling en het gezamenlijk ontwikkelen van de vaardigheden van de werkers.

Het ideaalbeeld is dat bij iedere netwerkaanmelding er standaard een netwerkverkenning en familieberaad gehouden wordt, waaruit een vraaggerichte ondersteuning aan pleegouders voortvloeit. Meer informatie: voorziening voor pleegzorg Noord Oost Brabant, telefoon: 073 - 6569966.

Zuid-Holland Noord

Zuid-Holland Noord heeft een doorlopend grootouderproject. Dit is ongeveer 2 á 3 jaar geleden opgestart vanuit de gedachte om een gericht aanbod naar deze groep pleegouders te doen. Het doel van de grootoudergroep is in eerste instantie het uitwisselen van ervaringen tussen de pleegouders. Op verzoek van de grootoudergroep worden ook themabijeenkomsten georganiseerd. Aan de grootoudergroep zijn twee werkers gekoppeld om de groep te ondersteunen en te faciliteren. De groep heeft een vaste kern grootouders en een deel van de groep wisselt. Meer informatie: voorziening voor pleegzorg Zuid-Holland Noord, telefoon: 070 - 3004430.

Netwerkpleegzorg in cijfers

In 2001 heeft ruim eenderde van de pleegkinderen onderdak gevonden bij bekenden; familie of bekenden uit het sociale netwerk. De netwerkpleegzorg is in de afgelopen jaren sterk gegroeid. Er zijn echter wel grote regionale verschillen. In een aantal regio's, zoals Amsterdam en Gelderland, is in het afgelopen jaar meer dan de helft van alle pleegkinderen bij bekenden geplaatst. Door de toename van het aantal plaatsingen van kinderen binnen hun eigen netwerk kon de pleegzorg in de afgelopen jaren groeien.

Netwerkpleegzorg is ook een goede mogelijkheid om allochtone pleegouders te vinden, zodat kinderen binnen hun eigen cultuur geplaatst kunnen worden. Landelijk is 30% van de netwerkpleegouders allochtoon. Van de 759 nieuwe netwerkpleegouders in 2001 zijn er 221 van allochtone afkomst. Ook hier zien we grote regionale verschillen, bijvoorbeeld in de grote steden is ruim 50% van de netwerkpleegouders allochtoon. Van de "bestandspleegouders" is slechts 5% allochtoon.

Netwerkpleegzorg in de nieuwe campagne

De insteek van de nieuwe campagne plaatst de pleegzorg in het hart van de samenleving: pleegzorg is dichtbij. Daarbij ligt het vertrekpunt van de campagne bij de netwerkpleegzorg, de plaatsing van kinderen binnen de familie of hun sociale netwerk. Hiermee kiest de pleegzorg voor een wezenlijk andere insteek dan in het verleden gebruikelijk was. De voorzieningen voor pleegzorg verplichten zich om samen met de andere partners in de jeugdzorg, de interne procedures kritische te toetsen op toegankelijkheid en herkenbaarheid voor netwerkpleegouders. Speciale aandacht is er bij de uitwerking van de campagne voor het multiculturele karakter. Met deze campagne willen we in het bijzonder ook allochtone groepen bereiken. De keuze om de netwerkpleegzorg als insteek voor de campagne te nemen, is een eerste stap om het fenomeen pleegzorg voor allochtonen toegankelijker te maken. Netwerkpleegouders herkennen zich echter vaak niet goed in het voorlichtingsmateriaal van de voorzieningen voor pleegzorg. In de campagnelijst komt er een specifieke voorlichtingsbrochure over netwerkpleegzorg. Deze brochure richt zich op twee doelgroepen:

1. Informele netwerkpleegouders bij het eerste contact met Bureau Jeugdzorg of Voorziening voor Pleegzorg,
2. Potentiële netwerkpleegouders in het netwerk rond een kind, die middels netwerkverkenning of familieberaad door een voorziening worden betrokken bij het zoeken van een opvangmogelijkheid voor een bekend kind.

Publicaties

In het kader van de IFCO-conferentie 2001 is een boek verschenen met de titel 'Stakeholders in foster care' geschreven door Shanti George en Nico van Oudenhoven en uitgegeven bij Garant, Apeldoorn (ISBN: 90-441-1270-8). Het boek is verstuurd naar alle deelnemers en alle deelnemende voorzieningen.

Het boek "Dichter bij huis, netwerkpleegzorg in Nederland" van Riet Portengen zal begin juli 2002 verschijnen, zo bericht ons het NIZW. "Dichter bij huis" kost Euro 26,50 (inclusief verzendkosten) en kan worden besteld bij het NIZW, fax: 030 2306491 of per e-mail: bestel@nizw.nl. Het bestelnummer is: E22015.

PI is een landelijke nieuwsbrief over actuele ontwikkelingen in de pleegzorg. Het is een gezamenlijke uitgave van de Stichting Pleegzorg Nederland en het Bureau Landelijke Voorlichting Pleegzorg. PI wordt gratis verspreid in een oplage van 2500. PI verschijnt acht maal per jaar.

Redactieadres
Postbus 19134
3501 DC Utrecht
Telefoon (030) 23064 00
E-mail info@pleegzorg.nl

Redactie
Janette Reukers,
bureau Landelijke Voorlichting
Pleegzorg
Annemiek Postma,
Stichting Pleegzorg Nederland

